

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočila cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasprotl „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

sta priredila vijolinska učitelja Žiga Poljšek in Josip Vedral. Partituri drugega zvezka je priložen tudi vijolinski glas za igralca. — Cena za Deyove samospeve znaša za nečlane 5 K, za Album 25 pesmi za gosli pa 3 K, posamezni vijolinski glasovi se še posebe dobivajo po 30 v. Kdor pa pristopi kot član h Glasbeni Matici, dobi oba zvezka za članarino 6 K. Razpošiljanje muzikalij dosedanjim članom se te dni prične ljubljanskim članom po društvenih listih, izvenljubljskim pa po poverjenikih v kraju, kjer obstoje, kjer pa poverjenikov ni na osebni naslov po pošti. Za leto 1913/14. se nameravajo izdati »Zlata kangleca« dr. A. Schwaba, »Slovenske koroške narodne pesmi«, ki jih je nabral g. Zdravko Šusteršič, in še druge muzikalije, o katerih bo odbor »Glasbene Matice« v kratkem sklepal. Odbor »Glasbene Matice« prosi, da ostanejo vsi dosedanjí člani društva zvesti, vabi pa gostoljubne Slovence sploh, da pristopijo h »Glasbeni Matici« kot podporni člani. Prijave se pošiljajo »Glasbeni Matici« lahko po dopisnici. Želeli je, da bi vsi glasboljubni Slovenci pristopili kot člani h »Glasbeni Matici« in z letno članarino 6 K podpirali kulturno delovanje »Glasbene Matice«.

Politiški pregled.

* **Za bosanske izseljence Mohamedance** stotisočaki. Kako dobra je avstrijska vlada, kako mehko srce ima in kako dobrohotno se odpira njena mošnja zlatnikov in jih trosi kot zlat dež — toda ne za svoje narode, ne za narode slovanske, ki so Avstriji največja opora — marveč za one Mohamedance, ki so za aneksije Bosne iz mržnje do Avstrije pobegnili in se naselili v nekdanjih turških pokrajinah, katere so sedaj rešili večstoletnega robstva slovanski balkanski junaki. Avstrija uvaža te Mohamedance zopet v Bosno na svoje stroške in dobrohotno jim deli velikanska ozemlja v Bosni in Hercegovini. Mohamedanci se bodo švedela sedaj prelevili, pozabili bodo mržnjo do Avstrije, postali bodo vneti njeni prijatelji, toda sovražstvo do Slovanov jih bo dovedlo na pot, da bodo uspešno orožje vlade proti Slovanu. Sto in sto tisočakov je darovala in žrtvovala Avstrija za te begune turškega polumeseca in v nemških listih se ji poje tudi velika slava. Res, ginljivo je to dobroščje, toda za njim se skriva prijateljstvo do Mahomedancev in odpor in sovražstvo do Slovanov. V tem oziru so Nemci mojstri nad Italijani.

* **Naučni odsek** je sprejel Glöcklov predlog, po katerem naj bi se definitivni okrajni šolski nadzorniki uvrstili po 7. letih v VIII., po 10. letih pa v VII. činovni razred. Poročevalec Kasper je nato izjavil, da kot poročevalec odstopi, ker se s tem sklepom onemogoči cela postava, ker temu sklepu vlada ne bi pritrčila.

* **Pogubne posledice mobilizacije.** »Riječke Novine« poročajo, da so v Sarajevu rezervisti poizkušali štrajkati. So glasno se poročajo, da z rezervisti silno grdo postopajo. Po Dalmaciji so cele vasi brez moških, polja pa neobdelana. Odehrih zahtevajo po 50 do 100 odstotkov! Rezervisti, ki se bodo vrnili, se izsele v Ameriko. Cela sela se okužujejo s spolnimi boleznimi.

* **Nova verska dogma?** Liberalni »Corriere della Sera« poroča, da proglasi papež 15. avgusta za dogmo nauk katoliške cerkve o Marijinem vnebovzetju.

Obrambni vestnik.

** **Brošuro »Dejanja govore«** zatajujejo! Pod tem naslovom piše torkov »Slovenec« doslovno: »Dež. poslanec Gangl je bil prevzel nalogo, da zbere gradivo za brošuro, ki je izšla pod naslovom »Dejanja govore«. — Glavno besedo imajo v tej brošuri, obsebi umljivo — učitelji, stebri liberalcev, kakor Žerovnik, Grmek in tem podobni. Vmes so prišli pa tudi nekateri, ki že sedaj obžalujejo, da so bili speljani na led. Tozadevno izjavo nam je poslala gospa Pikel, učiteljica v Zalogu, ki obžaluje, da jo je doletela nesreča, da je v tej brošuri in pravi, da bi bilo za učiteljstvo bolje — manj zabavljanja in psovok napram deželnemu odboru, Gangl, Žerovnik, Grmek bodo z brošuro kmalu ostali doma.« — Tej »Slovenec«i trditvi nasproti konstatujemo, da je poslala ga. Pikelova — kakor vsi drugi — svoje po-

datke popolnoma prostovoljno, želeč obenem obilo uspeha! — Ako kdo sedaj kaj »obžaluje«, to na stvari prav nič ne izpremeni, ampak je le dokaz — novega pritiska, novega terorizma, izvajanega na nesrečne ljudi! Tiste, ki se jih to tiče, naj bo sram v dno duše! Ali pa nam klerikalci morda zbirajo gradivo za novo brošuro? — Sicer pa ni v brošuri nobenega zabavljanja in nobenih psovok; priobčena so gola dejstva. Ko bi ne bilo tako, bi nam brošuro konfiscirali. V tem slučaju bi res ostali z njo doma. Sedaj je pa nimamo doma nič več. 25.000 slovenskih izvodov je šlo med svet, sedaj pojde še nemški in češki prevod. Od vsakega jezika pojde po en izvod celo v Najvišjo kabineto pisarno; kam so šli in kam pojdejo vsi drugi, to bomo svoječasno povedali, ali pa bodo povedali tisti, ki so jih in jih še bodo prejeli. Klerikalni Cerberus naj torej s svojo jezo ostane za lastnim pragom — našim korakom, ki smo jih in jih še bomo storili v obrambo svojih pravic, svoje časti in svoje eksistence, ne bo križal ceste, ki se sedaj razpleta na vse strani, koder bijejo poštena, človeška srca!

Kranjske vesti.

—r— **Umrla je** v Ljubljani gospa Cecilija Sadarjeva, roj. Krekova, soproga mestnega učitelja Adolfa Sadarja, stara 47 let. Mestnemu učitelju Matiji Janežiču je umrla nadepolna hčerka Jožica, stara komaj 19 let. — Obema rodovinama naše sožalje!

—r— **Iz seje deželnega šolskega sveta** pripoveduje »Slovenski Narod« znamenit pripetljaj, ki kriči o korupciji naše klerikalne stranke: »V tej velevažni korporaciji je sedaj sedem zastopnikov S. L. S. Ti ljudje imajo v deželnem šolskem svetu svojo večino in v pest se smejejo vsakeum drugemu, posebno pa vladi. V vrhovni deželni šolski oblasti je vlada prava ničla, in le tako slabotni zastopniki vlade, kot je baron Schwarz v deželi, je mogel osrednji vladi v sankcijo priporočati zakonski nestvor, s kojim se je vlada sama obglavila v našem deželnem šolskem svetu! Ali to naj baron Schwarz in centralna vlada med sabo uredita kakor jima drago. — Že naprej pa se je moralo vedeti, da bodo klerikalci uganjali v deželnem šolskem svetu strahovlado, in da bodo vse pravice s svojimi farškimi kanoni pomendrali. In tako se tudi godi: vlada pa trepeta ob strani kot z vodo polit koder. Značilen v tem oziru je slučaj odajanja služb na šoli v Sp. Šiški. Bilo je razpisano mesto, za katero je prošil edin kompetent g. M. Mož najboljšje kvalifikacije, z odličnim izpitom in z izbornimi učnimi uspehi. Na vse pretege ga je priporočal deželni šolski nadzornik. V nadzornikovo besedilo pa se je vtaknil dr. Lampe ter oblastno spregovoril: »Tega ne bomo imenovali, ta je Sokol!« In to pred zbranim deželnim šolskim svetom, očitno in brez sramu! No, pa kdaj je bilo še cigana sram? — Prošilec ni bil imenovan — ker je Sokol, ker je član postavno dovoljenega društva. Katoliški duhovniki — med njimi dr. Lampe — so poštenemu možu požrli vsakdanji kruh, ker telovadi v društvu, katero ni vseh spriadenemu deželnemu odboru. To je krievica in korupcija, ki smrdi do neba, a vzlic temu ne opažamo nikjer tistega velikega razburjenja, kot smo ga pričakovali. Tako svinjarijo je treba visoko na steno pribiti, da bo zasmrdela na vse strani.«

—r— **Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta.** Na ljudskih šolah so bili imenovani: Amalija Sever za učiteljico na Dobrovi, Marija Zakrajšek za učiteljico v Metliki, Ivan Primožič za nadučitelja v Mekinjah, Friderik Kosin za učitelja v Gorenjem jezeru, Anton Krištof za učitelja v Radomljah, Gabriela Šimenc za učiteljico v Zalogu, Avgusta Klančar za nadučiteljico in Angela Kenda za učiteljico v Kamniku, Adam Draksler za učitelja v Planini (okraj Črnomelj), Felicitas Poljšak in Julijana Luschützky za učiteljici v Suhorju, Iv. Cerar za nadučitelja v Črnučah, Pavel Kunaver in Franc Lončar za učitelja na osemrazredni deški šoli v Sp. Šiški, Marija Vider in Milena Vencaiz za učiteljici na osemrazredni dekliški šoli v Sp. Šiški, Friderik Dermelj za nadučitelja v Višnji gori, Terezija Furlan za učiteljico v Šmartnem pri Litiji, Marija Hirschmann za učiteljico v Horjulu, Josip Ambrožič za učitelja na I. mestni deški šoli

v Ljubljani. Na osemrazredni deški šoli v Sp. Šiški je bilo razpisanih 5 mest. Nezasedena mesta se še enkrat razpišejo, in sicer 1 mesto za izključno moške, ostali dve mesti pa s kompetenčno pravico za moške in ženske. Na ljudski šoli na Viču se sistemizira mesto veroučitelja. V Malem Slatniku se ustanovi dvorazredna ljudska šola. Trorazredna šola v Planini pri Logatcu se razširi v štirirazredno ljudsko šolo. Ustanovi se dvorazredna ljudska šola v Stranah. Sprejme se predlog, da je podeliti naslov profesorja prvim učiteljem na mestnem dekliškem liceju: Ivan Mlakar, dr. Pavel Grošelj, dr. Pavel Pestotnik, dr. Ivan Pretnar, dr. Rudolf Molč in Josip Brec. Sprejme se predlog, da je pomakniti v VIII. činovni razred srednješolske profesorje: Josip Bučar, Martin Majcen, Makso Pirnat, Josip Reiser, Bogumil Remec, dr. Henrik Svoboda.

—r— **C. kr. okrajni šolski svet za kranjski šolski okraj** se je na podlagi § 23. zakona z dne 23. oktobra 1912. dež. zak. št. 66. nanovo ustanovil in obstoji iz sledečih članov: 1. predsednik: c. kr. okrajni glavar v Kranju, odnosno njegov namestnik v uradnem vodstvu političkega okrajnega oblastva. 2. od knezoškofijskega ordinarijata imenovan duhovnik: dekan Anton Koblar v Kranju; njegov namestnik Alojzij Šarc, župnik v Šmartnem. 3. Veščaka-učitelja: Vilibald Rus, učitelj v Kranju, Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem; namestnika: Karol Završnik, uč. v Dupljah, Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah. 4. Zastopniki občin: a) za sodni okraj kranjski: Blaž Zabret, župan v Predosljih; njegov namestnik Anton Koritnik župan v Cerkljah; b) za sodni okraj škofjeloški: Matija Mrak, dekan v Stari Loki; namestnik: Franc Uršič, župan na Trati; c) za sodni okraj trziški: Josip Potokar, župnik v Trziču; namestnik: Josip Ahačič, posestnik v Steničnem, št. 6; 5. Zastopnika deželnega odbora: Dr. Ivan Hubad, okrožni zdravnik v Škofji Loki, Janez Brodar, posestnik v Hrastju pri Kranju; namestnika: Avgustin Šinkovec, župnik v Škofji Loki, Iv. Kumer, posestnik v Kranju. 6. Okrajna šolska nadzornika: Karel Simon, v Kranju, dr. Henrik Svoboda, v Ljubljani.

—r— **Strel v šoli.** Sestošolec I. državne gimnazije Jožef Ferjančič je prinesel nabasan samokres v šolo in ga pokazal svojemu sošolcu Anton Bataglju, ki ga je radovedno ogledoval. Nakrat se je pet minut pred poukom, samokres izprožil, in krogla je Bataglja zadela v levo nogo pod kolenom. Ranjenega Bataglja so prepeljali v deželno bolnišnico.

Štajerske vesti.

—š— **Za vročinske počitnice,** prosti popoldnevi, po kmetih je čuti vedno več glasov iz krogov naših pedagogov. Pa kaj bi ne? Saj se ponajveč najde na deželi šole z razredi, v katerih sedi 80—120, časih tudi še več otrok. Da v časih vročine, kot smo jo imeli zadnji dni, ni mogoče poučevati s povoljnim uspehom, se pač razume. Tozadevne izpremembe bi bile gotovo dobro došle.

—š— **Nemška kultura.** Iz Gradca poročajo o nekem dogodku, ki kaže nemško kulturo zopet v jako lepi luči. Trije dijaki in en poštni praktikant so ponoči čakali nekega njim neljubega študenta medicine. Ko so trčili z njim skupaj, so planili nanj in ga prav krvavo pretepli. Prebili so mu zgornjo ustnico in čeljust in mu izbil en zob, tako da so ga težko ranjenega morali prenesti v bolnišnico. Ako se stepe kje preprosti kmetiški slovenski fantje, nemško časopisje kar nori in skače od veselja, sedaj pa so lepo tiho, ker so pokazali njih izobraženci — nemško kulturo.

Goriške vesti.

—g— **Tirsanske razmere v tolminskem šolskem okraju.** Dolgo, dolgo smo čakali, da so nam pričeli pošiljati plačo potom čekovnega računa. Bili smo deležni te milosti s 1. januarjem t. l., a menim, da si zdaj gotovo želi slednji tolminski učitelj, da bi bilo ostalo pri starem — da bi prejel svoje plačo na davkariji. — Zdaj je namreč že drugi mesec, ko sem moral prvega šele študirati, kdaj mi bodo poslali dobro prislužene krone. Prejšnji mesec

sem prejel plačo tretjega, a danes smo že četrtega junija, o plači pa ni ne duha ne sluha! Kaj naj delajo oni učitelji-očetje, ki imajo svoje otroke v mestu v šoli? Kje na dobijo prvega denar, da ga pošljejo svojim otrokom za stanovanje in hrano? Ali naj si ga izposodijo, ko bi pa morali svojega dobiti?! — Prosimo slavni c. kr. okrajni šolski svet, da bi temu odpomogel ter doposlal učiteljem plače pravočasno!

—g— **Obrtna nadaljevalna šola v Ajdovščini** je sklenila svoje tretnje leto v nedeljo, dne 1. junija, z običajno razstavo pisanih izdelkov vseh obrtnih učencev. Pri zaključitvi se je zbralo precej domačih obrtnikov ter učenci, ki jih je pozdravil gospod župan Kovač kot predsednik šol. odbora obrtne nadaljevalne šole. Poročilo o šolskem letu 1912/13. pa je podal vodja šole tov. Pavel Plesničar. Iz tega posnemamo, da je obiskovalo šolo 25 učencev in to 7 čevljarjev, 3 mizarji, 2 krojača, 4 ključavničarji, 1 zidar, 1 pek in 7 trgovskih učencev. Vseph je bil povolen. S prihodnjim šolskim letom se otvorita I. in II. razred ter se bo sprejelo v šolo tudi ženski naraščaj.

—g— **Vzored šolske slavnosti pri Sv. Križu.** 1. Gregorčič: »Mojim slavilcem«, deklamacija. 2. Pozdrav. 3. Aljaž: »Šolski mladini«, troglasen zbor. 4. Gregorčič: »Oljki«, deklamacija. 5. Stritar: »Oba junaka«, prizor spetjem. 6. Mara Gregoričeva: »Čista vest«, igra. 7. Stritar: »Stari oglar«, deklamacija. 8. Volarič: »Divja rožica«, dvoglasen zbor. 9. * * * »Slepec«, prizor. 10. * * * »Fantje od fare«, nastop s petjem. — Odmor. — 11. Kosi: »Kosova gostija, spevoigra. 12. Volc: »Osulo vejam se je cvetje«, ... deklamacija. 13. Ruska narodna: »Sarafan«, prizor s petjem. 14. * * * »Boj se mešetarjev!...« igra. 15. Narodna: »Sirota«, prizor s petjem. 16. Stritar: »Vinska trta« in »Čuden gost«, deklamaciji. 17. Mara Gregoričeva: »Cveticarica, mlekarica, krušarica«, nastop s petjem. 18. * * * »Urban iz Ribnice«, prizor s petjem. 19. Parma: »Mladi vojaki«, nastop s petjem. 20. Telovadba: a) proste vaje s palicami, b) igre. Pevske točke se proizvajajo s spremljevanjem klavirja.

—g— **Za mladino v Gorici.** Poročajo nam: Prihodnje šolsko leto otvorijo v Gorici slovensko sirotišče. Obenem otvorijo slovenski dekliški zavod za učenke in dijakinje, ki obiskujejo slovenske šole v Gorici. Zavod bodo vodile šolske sestre.

—g— **Zaradi nemoralnega ravnanja** z otroki je bil aretiran neki Anton Humer s Tolminskega.

—g— **50letnik zrelostnega izpita** so praznovali v Sesslanu sledeči gospodje: Monsgr. Ivan Kolavčič, dvorna svetnika Matija Trnovec in Franc Canevari, višje deželnosodni svetnik Franc Kodrič, deželnosodni svetnik Henrik Krušič in učitelj v pokoju Josip Toroš.

—g— **Obrtno-nadaljevalna šola v Mirnu** je imela minolo nedeljo zaključek šolskega leta. Ob tej priliki se je zbralo v šolski dvorani obilno število domačega in drugega občinstva. Po pozdravnem govoru predsednika kuratorija župana Petra Uršiča je orisal važnost in namen obrtno-nadaljevalne šole voditelj šole Anton Ferlat ter pri tem podal sledeče poročilo: V I. razred je bilo vpisanih 26, v II. razred pa 20 učencev. V obeh razredih je bilo skupno: čevljarjev 29, zidarjev 5, mizarjev 4, krojačev 1, strojarjev 5, ključavničarjev 2. Kakor vsako leto tako je bilo tudi letos na razstavi razstavljenih lepo število jako lepih in čednih izdelkov.

—g— **Sklep šolskega leta na ljudskih šolah v Gorici** bo dne 28. t. m. Na srednjih šolah v Gorici pa 5. julija.

—g— **Okrajna učiteljska konferenca** v Gorici bo dne 30. t. m. v telovadnici ženskega učiteljskega.

—g— **Učiteljske vesti.** Ker je učitelj v Biljah Drogenik obolev, ga začasno suplira okrajni učitelj Anton Mungerli. Nadučitelj v Zaloščah Iv. Golja je dobil začasni dopust. Suplira ga okrajni učitelj Franc Martinc. — Umrla učiteljica v Levpi Hojaka suplira Anica Mungerljeva.

—g— **S Krasa na Goriškem** nam pišejo: Dne 4. junija t. l. se je zbralo učitelstvo sezanskega okrajnega glavarstva k letni okrajni učiteljski konferenci, ki se je vršila v šolskem poslopju v Dutovljah. Predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzornik M. Kante, otvoril nekaj minut po 9. uri konferenco ter pozdravi navzoče učiteljstvo in dutovljanskega in tomajskega žu-

pana, ki sta prišla h konferenci kot gosti. Ker ni mogel c. kr. okrajni glavar zaradi mnogih uradnih poslov posejiti konferenco nas je dal po gospodu predsedniku najsrčneje pozdraviti. Istotako sta se opravičila neka druga dva odlična gospoda. Gospod predsednik se spomni v vznesenih besedah umrlih tovarišev Trampuža in Praprotnika, nadučitelja v pokoj. Prav tako se spomni v svojem govoru pred kratkim preminulih bivših udov okrajnega šol, sveta in prijateljev učiteljstva, t. j. A. Muhe, I. Ravbarja in Kocjana. Učiteljstvo se dvigne ganjeno raz sedeže in kliče pokojnim: Slava njih spominu! Dutovljanski župan pozdravi navzoče učiteljstvo, želeč mu obilo uspehov na zborovanju. Namestnikom predsednika je bil imenovan tov. Tomšič, nabrežinski nadučitelj, zapisnikarjema si na učiteljstvo izvoli tovariša Pečka in Caharijo. V svojem poročilu se je gospod nadzornik izrekel pohvalno, zakaj učiteljstvo sežanskega okraja si vestno prizadeva izpolniti važno svoj nalog. Referat tov. Hreščaka: »V koliko se dajo reformna stremjenja risanja uveljaviti v naših šolah« je bil kaj dobro premišljen in izdelan. Navzoči so besedo za besedo z največjo pazljivostjo poslušali ter tudi ob koncu govornika z aplavzom pohvalili. Potem je prišlo poročilo ravnatelja Berginca in tovariša Pahorja o okrajnih učiteljskih knjižnici. Opoldne je šlo učiteljstvo k skupnemu obedu v gostilnico g. Ukmarja. Ob dveh popoldne se je konferenca nadaljevala. Tovariš Ravbar nam je podal »Nekaj misli o metodi in načrtih za pouk petja v naših šolah«. Nato je poročal tov. Kosovel, nadučitelj tomajski, o učni snovi iz petja. Poročilo je bilo sprejeto s pohvalo vsega navzočega učiteljstva. Končno si izprosi besedo tovariš A. Fakin. V vznešenem govoru opiše težave svojega 40letnega službovanja ter se v srce segajočimi besedami poslovi od stanovskih tovarišev, preden gre v zaslužen pokoj. Gospod nadzornik želi osivelemu, zaslužnemu nadučitelju, da bi še mnogo srečnih in veselih let užival trdo prislužen pokojnik. — Ko je bil dnevni red končan, zahvali gospod predsednik navzoče na vztrajnosti in obilni udeležbi na razgovorih in sklence konferenco ob 4. popoldne. Tov. Tomšič zahvali v imenu vsega učiteljstva gospoda predsednika na izbornem vodstvu konference in za podeljene nasvete.

Tržaške vesti.

—t— **Zavedne slovenske učenke.** Laški plakaterji so hoteli v soboto nalepiti na slovensko šolo v Trstu sramotilen lepak proti Slovincem. Srečno je prišlo mimo več slovenskih učenek, ki so lepak strgale s slovenske šole, češ, da Lah ni imajo pravice lepiti svojih lepakov, še najmanj pa tako sramotilnih na zasebno slovensko last. Plakaterji so odšli, ne da bi izvršili svojega zlobnega namena. Medtem se je nabralo okolo odločnih slovenskih deklic kakih 100 laških pobalinov, ki so deklice dejansko napadli. Deklice so zbežale v šolo, laški pobalini so drli za njimi celo v vežo, kjer pa jih je neljubo sprejel šolski sluga z metlo in jih napodil.

—t— **Obrtna šola v Trstu.** Lah imajo obrtne šole v Trstu, imajo jih tudi Nemci, le Slovenci, ki tako krvavo potrebujejo svojo obrtno šolo, je vključ neštetim spomenicam in prošnjam še vedno nimajo. Slovenstvo, posebno delavstvo, je zaradi tega silno ogorčeno in smatra tako zatiranje napredka slovenskega življa za naravnost nesramno. Slovenci prirede zaradi tega v kratkem protestni shod, in sicer na Velikem trgu pred namestnikovo palačo, da tam dvignejo svoj glas in zahtevajo svoje pravice, ki se jim tako nesramno kratijo.

—t— **Odbor »Slovenske obrtne nadaljevalne šole v Trstu«** se iskreno zahvaljuje gospodom pekovskim mojstrom v Trstu za znesek 162 K, ki so ga izročili po svojem zastopniku g. Vinku Škerku kot čisti dobiček letošnjega v korist naši »Slovenski obrtno-nadaljevalni šoli« pririje-nega plesa! — Slava zavednim pekovskim mojstrom! Upamo, da bodo v prihodnjem šolskem letu tudi mojstri drugih obrti, ki so imeli koncem letošnjega šolskega leta na »Slovenski obrtno-nadaljevalni šoli« 28 svojih vajencev, posvečevali tej prepo-trebni šoli svoje dobrohotno zanimanje.

Istrske vesti.

—i— **Učiteljskišniki iz Kastva** so posejili Gorico, iz Gorice so odšli na Bled in v Ljubljano in od tam zopet domov. Pozdravni včer je bil pri Jelenu v Gorici. Koncert so priredili goriški učiteljskišniki. Prišlo je precej občinstva.

—i— **Dijak VIII. razreda c. kr. gimnazije v Pazinu** so priredili v soboto, dne 7. t. m., ob 8. in pol zvečer koncert s predstavo v dvorani »Narodnega doma« na korist »Dijaškega podporn. društva«.

—i— **Družba sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela skupščino 8. t. m. v Kršanu. Skupni dohodek je v preteklem poslovnem letu znašal 225.000 K, v tem pa je všteta vsota 70.000 K, ki jo daje vlada za vzdrževanje šol v Pulju, Cresu in Lošinj. Da ni bilo te vsote, bi društveni dohodki znašali za 20.000 kron manj kot lani. Družba vzdržuje 55 hrvaških šol s 75 učnimi osebami. Preteklo leto je družba otvorila osem novih šol z 12 učnimi osebami.

—i— **Novo italijansko politično društvo v Istri.** Dne 1. junija so imeli v Poreču shod pristaši nove laške politične struje. Ustanovili so novo politično društvo »Unione Nazionale« (Narodna zveza) ter mu izvolili odbor. Predsednik mu je znani »prijatelj« Hrvatov in Slovencev, dr. Felice Bennati iz Kopra, podpredsednika za dr. Jakob Amoroso iz Poreča in dr. Kozma Albanese iz Pulja. V odboru so nadalje: Livij Benardelli iz Rovinja, dr. A. Corazza iz Motovuna, dr. Franco Dapas iz Vrsara, Italo de Franceschi iz Umaga, Italo Gabrieli iz Pirana in Viktor Mrach iz Pazina. Sami ljudje, s katerimi je vsaka narodna sprava v Istri nemogoča!

Koroške vesti.

—k— **Pačenje slovenskih krajevnih imen.** Koroški Nemci so popačili mnogo lepih slovenskih krajevnih imen. Najtežje delo so imeli s pačenjem gorskih slovenskih imen. Ravnatelj Jahne je pred par leti izdal celo brošuro naravnost izmišljeni, umetno narejenih krajevnih imen. Tako je med drugim imenoval Grlovc v Karavankah Ferlacher Horn, Zelenico pa — Spinatogel, Izraza Ferlacher Horn se je začela posluževati tudi že uradna »Klagenfurter Zeitung«, da pa bodo čitatelji vedeli, kaj je to, pristavlja v oklepju slovensko ime, izgovorjeno v dialektu, »Har-loutz«.

—k— **Ogroženim bratom!** Kdo so ti bratje, kaže jasno Südmarkina podružnica za Velikovski okraj. Tu je bil namreč prošil za podporo neki Nemeč po rodu in krvi, a odbor je prošnjo zavrnil po prizadevanju nekega odbornika, češ, da se denar rabi za druge narodne namene, ter daje neumno in grdo, ako Nemeč zahteva od Südmärke podpore! Omeniti je le še treba neumnega delovanja te podružnice, ki je baje razdelila v Velikovškem okraju eno leto 30.000 K podpor. Res velikanska vsota in le čudež, da se že ves okraj ni pogreznil v Nemštvu!

Splošni vestnik.

Obletnica Aškerčeve smrti. Pretekli terek je minulo leto, odkar je umrl v Ljubljani slavni slovenski pesnik-epik Anton Aškerc. Usoda je hotela, da ni doživel zmagovite balkanske vojne, v kateri so združeni balkanski Jugoslavlani stli za vedno krutega Turčina in ga pregnali iz Evrope. Maščevano je Kosovo polje! Časten spomin pesniku velikanu, ki je v svojih pesmih s proroškim duhom naznanjal maščevanje naših balkanskih bratov nad Turčinom.

Slovenski časnikarski kongres v Skoplju. Predsednik srbske časnikarske zveze Branislav Nušič sklicuje za prihodnje dni izredno skupščino srbske časnikarske zveze, ki bo apelirala na »Slovensko časnikarsko zvezo«, naj bo letos jeseni slovenski časnikarski kongres v Skoplju, in to tembolj, ker mesto za letošnji kongres še ni določeno.

1645 oseb je izstopilo iz katoliške cerkve. Češki listi poročajo, da je češka organizacija anarhistov pričela z vso vnemo agitacijo za izstop iz katoliške cerkve. Do 20. maja je na severnem Češkem izstopilo 1645 oseb iz katoliške cerkve.

Konec šolskega leta. Poslanec dr. Lukacsky je bil pri naučnem ministru in ga prošil, da bi se končalo letošnje leto v soboto, dne 5. julija. Minister je obljubil, da se bo v nekaj dneh glede te prošnje odločil.

Klerikalni list o koritarstvu. »Zora«, glasilo katoliško-narodnega dijaštva, piše pod naslovom »Poglobimo versko življenje v naših vrstah« sledeče: »V začetku našega dijaškega organizacijskega življenja so se priglašali za naše bojovnike le tisti tovariši, ki so bili res globoko verni in ki so se to svoje prepričanje upali tudi javno izpovedati in je zagovarjati; svoje krščanstvo so tudi praktično izvajali. Ti pristaši so bil res značajni in neomahljivo so ostajali zvesti svojim načelom. Katoliška stranka se je okrepila, šla je od

zmage do zmage. Ta moč katoliške stranke ima pa vidno svoje slabe posledice. Vedno so bili na svetu ljudje, čijih ideal ne seže preko trebuha in njihovih potreb. Koritarstvo se je začelo pri stranki in to se čuti v tem in onem slučaju tudi v dijaški organizaciji.« Tako je moralo tudi glasilo katoliško-narodnega dijaštva priznati, da je klerikalna stranka pravi eldorado za razne štreberje in koritarje. Kaj porečejo k temu Slomškarji?!

Angleški učenjak. V Londonu je umrl v starosti 79 let John Lubbock lord Avebury, znan prirodoslovec in zgodovinar, eden prvih učenjakov na Angleškem. Mož je bil v svoji mladosti bankir in se je pozneje posvetil znanosti.

Uspeh slovenskega rojaka. Z Dunaja nam poročajo: Dr. Emil Brezigar, član narodno-gospodarskega seminarja znane učnjaka dvor. svet. prof. Philippoviča, je predaval v krogu znanstvenikov dunajske univerze o »Primerjavi konjunkturnega valovanja v nemškem in avstrijskem gospodarstvu tekom zadnjih 16 let«. Predavanje je imelo velik uspeh, in v debati, ki mu je sledila, se je splošno podujarjala znanstvena dovršenost in točnost Brezigarjevih izvajanj. Prof. Philippovič se je našemu mlademu znanstveniku zahvalil »za točno, izčrpano in duhapolno delo« ter ga pozval, da priobči svoja raziskavanja v posebni knjigi. — Dr. Brezigar se pripravlja za vseučiliško kariero, ki mu je po mnenju merodajnih znanstvenih krogov tudi na vsaki neslovanski visoki šoli zasigurana.

O jugoslovanskih jezikih se izraža neki slovanski učenjak v »Südslavische Rundschau« tako-le: »Med Jugoslavlani govoriti o »jezikih« je težko, zakaj vsi Jugoslavlani med Adrijo in Črnim morjem tvorijo po Vatroslavu Jagiću jezikovno celoto, verigo organsko drug v drugega se prelivajočih narečij, da je zaradi tega skoro nemogoče določiti, kje eno narečje nehava in kje se pričinja drugo. Jugoslavlani so si med sabo tako sorodni, da bi lahko imeli en skupni književni jezik. Razloček med makedonsko slovanščino in slovenščino je nesporno mnogo manjši kakor med severnonemškim in bajuvarskim ali med siciljanskim in lombardskim narečjem.« — To je čista resnica. In da sta si makedonska slovanščina in naša slovenščina izredno sorodni in podobni, dokazuje ta-le resničen dogodek. Pred leti se je mudil v Belgradu turški major Gjafer Tajar bej, poveljnik turške posadke v Prištini na Kosovem polju. Gjafer Tajar bej je poleg turškega jezika govoril tudi francosko in ono slovansko narečje, ki ga govore v Makedoniji. Turškemu majorju na čast so priredili v Belgradu banket. Na tem banketu so govorili razni govorniki, seveda v srbskem jeziku. Na tem banketu je bil slučajno navzoč tudi neki Slovenec, ki so ga navzoči naprosili, naj tudi on izpregovori v svoji materinščini. Slovenec je ustregel splošni želji ter imel kratek slovenski govor. Po tem govoru je Gjafer Tajar bej stopil k Slovencu ter pred vso družbo izjavil, da je slovenskega govornika najbolje razumel, dasi ni prej v življenju še nikoli slišal slovenske govorice.

Avstrijski generalštabovec — ruski vohun. Afera Redlova je vzbudila po vsem svetu veliko senzacijo. Slika o njegovem samomoru priobčuje »Slov. Ilustr. Tednik«. Nadalje priobčuje sliki o M. Vremšku, dijaku v Idriji, ki je nenadoma umrl v šolski sobi; uživanje opija na Francoskem; o slovenskem pevskem društvu Bled v East Conemaugh v Ameriki; o vprizoritvi opere »Prodana nevesta« na prostem v Šarki pri Pragi itd., itd. »Slov.

Ilustrovani Tednik« je res zelo zanimiv časopis in bi naj ne manjkal v nobeni slovanski rodbini.

Razgled po šolskem svetu.

— **Škrlatica v Kromerizu.** Iz Kromeriza poročajo, da je obolelo tam v zadnjih tednih čez 80 oseb za škrlatico. Do sedaj je umrlo 9 bolnikov. Vse šole so zaprte.

— **Dijaška demonstracija v Zagrebu.** Dne 9. t. m. na »dječji dan«, ki je bil ob enem obletnica atentata na Cuvaja, se je zbralo na Zrinjevcu okoli 200 akademikov, ki jih je policija zaradi raznih vzkljkov razpršila.

— **Nemčija za nemški »Schulverein«.** Zadnji čas je dobil nemški Schulverein 320 novih podpornih članov v Nemčiji. Tako nemška marka vedno bolj sili v avstrijsko slovanstvo — Schulvereinovi postovalni učitelji (posebno Hoyer) zadnji čas govore na zborovanjih v Nemčiji in se nič ne brigajo za društvena pravila in za po teh pravilih določeni delokrog. Kaj bi bilo, če bi kak Slovenec šel govorit za naše narodnobrambne namene v Rusijo ali Srbijo in ondi pobiral rublje in dinarje za one šole, ki nam jih država noče dati, dasi imamo zanje postavno pravico? Nemci pa imajo vsega preveč in vendar hodijo še preko črno-žolnih kolov iskat denar za potujčevanje avstrijskih podanikov!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Sitv. K.: Pošljite! Kaj pa delajo — premorde glave? Pozdrav!

Jubilejska samopomoč.

Tov. Adolfu Sadarju je dne 9. t. m. umrla soproga ga. Cecilija Sadar. Ker je bila članica našega društva, se je imenovanemu tovarišu v smislu § 3. društvenih pravil izplačala podpora v znesku 502 K (petsto in dve kroni.)

V kratkem prejmete člani položnice, potom katerih blagovolite plačati po § 4 društ. pravil za prihodnji slučaj smrti.

Veliko društvenikov ima še zastanke; prosijo se, da jih takoj poravnajo, če ne, se bo ravnalo z njimi po § 5 društ. pravil.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim imstvom.

Promet do konca maja K 72.202'46.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 30 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društ-
stev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cefira kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoji 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobaravno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci blaga zastojn in franko.

Prvo splošno uradniško društvo avstro-ogrske monarhije

na Dunaju, I., Wipplingerstrasse št. 25.

je ena največjih in najstarejših zavarovalnic za življen v monarhiji in izvršuje zavarovanja za življenje in rente v vseh kombinacijah.

Za izboljšanje gospodarstvenega stanja, za preskrbljenje prihodnosti navezano je posebno učiteljstvo na samopomoč potom zavarovanja življenja; ugodnosti, ki jih nudi v tem obziru Uradniško društvo, pa tudi humanitetnemu delovanju namenjene uprave Uradniškega društva kažejo učitelju, da mu je najboljšje, če se oklene Uradniškega društva. Iz pravega spoznanja teh ugodnosti pridružila so se

največja učiteljska društva

Avstro-ogrske Uradniškemu društvu.

Silno ugodni zavarovalni pogoji. Nizke premije. Izplačevanje nemudoma in brez odbitka.

Garancijsko premoženje koncem I. 1912 84 milijonov kron

Stanje zavarovanj koncem I. 1912 222 milijonov kron

Izplačanih zavarovanj do konca I. 1912 121 milijonov kron

Pojasnila daje brezplačno in, ne da bi vprašalec prevzel kake obveznosti

Glavni zastop uradniškega društva

za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, RadetzkystraBe 10.